

**Jelentés az Erdélyi Országos Múzeum növénytáráról az 1903. évben,
az eladdig egységes vezetés megosztására való vonatkozással.**

Tisztelt Közgyűlés!

Az 1903.-i munkaév az Erd. Orsz. Múzeum növénytári osztályára nézve nevezetes átalakulási időt jelent. E tár, amely a tudomány-egyetem alapításától kezdve az egyetlen növénytani tanszék szolgálatában állott úgy-ahogy, e tanszék g o r d i u s i e s o m ó k é n t történt kettévágásával a maga részéről is megosztott 1903. július 1.-n kezdődő határidővel s megszűnt a tárnak 30 éven át tartott egységes igazgatása.

Sokat lehetne arról beszélni, hogy a rendelkezésre álló s fogyatékos eszközökhöz viszonyítva e tárnak előnyére van-e ez az átalakulás most, avagy sem?

Nehogy bárki is a személyes elfogultság terén keresse a helyes felelet megadását, e kérdésre magam ez idő szerint még provokálva sem kívánok felelni, mert hiszem — s ez a hitem erős — hogy a kérdésre feleletet ad majd az idő s a jövő képében megnyilatkozó históriai igazságszolgáltatás, mely — ha minden izmot is lekaparna esontjaimról — egyet nem tagadhat és ez az, hogy a *merőben fölrúháztatlan s súlyos terhek alatt roskadozó tanszéket* (noblesse oblige gyanánt) az Erd. Múzeum növénytárával együtt a mint átvettem, nagyérdemű elődeim buzdító példáinak nyomdokán süpörtem nagyot, jó darab ideig pénz, sőt személyes segéderő nélkül is.

1899., 1900., 1901. s 1902. évről szóló jelentéseim tényleges adatai ezt igazolják¹ továbbá intézetem mai képe, melynek arczulatán a sanyarú múlt s a kevésbbé kecsesgető jelen depressiójának egy vonása sem látszik meg, továbbá a kolozsvári tudomány-egyetem növénytani intézetéről és botanikus kertjéről az a T á j é k o z t a t ó B e s z á m o l ó m, a melyet e m. kir. tudomány-egyetem matematikai és természettudományi karához intéztem volt a kar 1903. decz. 17.-én tartott IV. rk. ülésén, abból az alkalomból, hogy az új vallás-

¹ Értesítő az Erdélyi Múzeum-Egylet orvos-természettudományi szakosztályából. II. Természettudományi Szak. XXIV. évf. (1899) XXI. köt. pp. 263—266., XXVI. évf. (1901) XXIII. köt. pp. 201—228., — XXVII. évf. (1902) XXIV. köt. pp. 115—122, XXVIII. évf. (1903) XXV. köt. pp. 139—147.

és közokt.-ügyi m. kir. Minister is megerősíti 68,479—1903. XII. 7. sz. a. kelt rendeletével hivatali elődjének u.-azon év III. 17.-én 84,462 sz. a. kelt ama rendeletét, amely nekem, a párisi Jardin des Plantes egykori s talán nem egészen diestelen tanítványának, tanszékelem jogfolytonosságának tekintetbe vétele nélkül egyszerűen ajtót mutat a botanikus kertben, — legalább ez idő szerint még úgy van — egyszersmind a nélkül, hogy az általam képviselt tanszék „kert“ tekintetében való amaz elemi követelményeket is kielégítették volna, amelyeket az arra szakilag illetékes egyetemi tényezők mégis csak a tanszék egyik legfőbb életfeltételének nyilvánítottak s nyilvánítanak ma is.

Lehet, sőt kell remélnem, hogy a szomorú jelen hatását majd követi a méltányosság engesztelő derűje: elismerése annak, hogy tanszékelem eszközeiért csupán s nem személyes érdekek előtérbe való tolásáért vettem fel a küzdelem élembe dobott keztyűjét, én úgy érzem: a velem szemben sokszor a leghelytelenebbül érvényesített személyi motivumok ellenében részemről kezdettől fogva mindvégig tárgyilagosan.

Im az Erd. Orsz. Múzeum ama területén játszódik le ez az actáiban is mélységesen keserű küzdelem, a melynek manap is Múzeumkert a neve, de amelyre nézve már 1901. évi jelentésemben megtettem volt leplezetlenül azt a kijelentésemet, hogy azt az „Erd. Orsz. Múzeum az idők folyamán könnyelműen eljátszotta“ s ma rá nézve elveszett.

Tény, hogy oda pazarolt immár öt évi munkám fele sikerében itt is megakad.

Nem is fakad ott már áldásos virág soha, legalább nem száműzött biológiai botanikai tanszékelem számára, jóllehet még nem oly régen sok szépet „álmodtam“ az egységes Múzeumkert dicsőképéről, mint a magyar közművelődésnek csakis a magyart szolgáló gyöngyéről.

Álom volt csupán, melynek megvalósítása érdekében senki sem támogatott s a rideg közöny természetes következése az, hogy örvendenem kell, ha meghúzhatom magam a Múzeumkert egy „rigolozatlan“ zugában, a megosztás következtében jelentékenyen megcsappant javadalommal (amely eredetileg az egy tanszéknek is kevés volt) s azzal a tudattal, hogy botanikus-kerti törekvéseimmel — legalább ez idő szerint — teljesen csődöt mondatnak én velem. *Videant consules...*

Ezek az előzmények, a melyek elég sötét vestibulumát teszük a most előadandó jelentésemnek, az Erd. Orsz. Múzeum ama tára részéről, amelynek herbariumából, az edényes növényekből (=virágos növények és az edényes cryptogamiusok) álló rész a Herbarium Baumgartenianum phanerogamicum-mal és az egyetem tulaj-

donát tevő u. n. Herbarium Generale¹-val együtt immár az újonnan szervezett növényrendszertani tanszék igazgatási hatásköre alatt áll. Mielőtt ezektől is, a melyeknek a Herbarium Baumgartenianum megszerzésének a tényét nem is tekintve — kiegészítésén, fejlesztésén talán én is lendítettem valamit, búcsúznám; jelentésszerűen is szólnom kell az edényes növények herbariumát illető egy-két oly dologról, amelyek a múlt munkaév első felére esnek, vagyis arra az időrészre, mialatt a tár összes fonalai még az én kezeimben futottak össze.

Nem rajtam múltott, de minden jel arra mutatott, hogy a herbariumnak ugyancsak nem általam kezdeményezett megosztása is az átadás alkalmával sok, személyi ízű akadémuskodással fog járni. Ezt elkerülendő, az átmeneti intézkedések síma lebonyolításának lehetősége okából az általam kért egy évet az egységes vezetés zavartalan bevégzésére meg nem adták, hanem jobb ügyhöz méltó buzgalommal, erőltetett rkiv. ülésekkel ezt a tárt is kettévágták az 1903.-ik munkaév derekán, akképpen, hogy a tár dologi javadalma $\frac{2}{3}$ -adával s a teljes (különben csekély) személyi javadalommal együtt az alsórendű cryptogamiusok (Algae, Fungi, Lichenes, Bryophyta) szakszerű gondozása és fejlesztésével együtt a „botanikus múzeum“ megteremtése lesz ezután különös, de nyomban megjegyzem: nobile officiumként való föladatommá, amely tanszékem természetének s egyéni hajlamaimnak egyébként teljesen megfelel.

Amennyire lehetett, azokat a függő ügyeket, amelyek a növénytár átadásra kerülő részletét terhelték, az „insereandumok“ egy még hátrálékos seregének az elintézésével együtt lebonyolítottam. Ezek során került a virágos növények herbariumába vétel útján összesen 1894 egységárú (egység = 6 fillér) növény 113 K 64 f értékben, amelyet a tár első félévi rendes javadalmából ki is fizettem; továbbá mindazokból a növényekből (lehetőleg többes számú) példák is besoroztattak a törzsgyűjteménybe, amelyeket a tár részéről cserébe kiküldtem volt a külföldre.

¹ Ezt a különálló herbarium-részletet megszokásból, egyébként helytelenül „herbarium exoticum“-nak is nevezték, főleg azért, mert bold. KANITZ tr. az Erd. Múzeum herbariumának a kereteit — nagyon helyesen — Európa határain túl nem terjesztette és minden olyan növényt amely más földről származott, avagy a múzeumi herb. europaeum duplumát képezte, a „herb. exoticumba“ osztotta be. Látni való tehát az exotikus kifejezés illusorius volta és az, hogy ilyen formán KANITZ tr. nagy buzgalommal egy herb. generale alapját is megvetette, számbavehető segítség nélkül, mivelhogy pld. a beosztásnak mégis csak tudományos előképzettséget igénylő munkáját évtizedeken át az egyetlen intézeti szolga végezte, mondanom se kell, hogy igen kezdetleges módon. Azonban el vagyok készülve arra, hogy a múlt sanyarú állapotainak minden hibájáért ép úgy, mint a „kierőszakolt“ javulás kézzelfogható eredményeiért (új növényház, intézetem berendezése) útnai csak engem fognak.

Cardamine-példáinkat u.-csak a külföldre vizsgálat czéljából elkérte volt SCHULZ EUGÉN OTTÓ, a ki erről a genusról ENGLER Botan. 1903. évi Jahrbücherjeiben (Bnd. XXXII. Heft 4. 1903.) jeles floristicai monographiát írt.

Pteridophyta-gyűjteményeink összes *Asplenium*-fajaira pedig világ-szerte ismert egyik legjobb pteridographusunk, CHRIST V. H. volt kíváncsi, a ki revidálta az egész gyűjtemény-részletet s azt „Die Varietäten und Verwandten des *Asplenium Ruta muraria*“ cz. s a „Hedvigia“ (Bnd. XLII. 1903.)-ban megjelent dolgozatában teljesen föl is használta.

EMILE BOULANGER párisi, majd R. KNUTH berlin—breslauer botanikus ismételen fordultak hozzám, vagyis az Erd. Múzeum herbariumához, főleg a SZÉCHENYI-expeditióból eredő s KANITZ tr.-tól feldolgozott ázsiai növények ismerete érdekében stb., ugyancsak az 1903. év folyamán.

Mindezt azért említem fel, hogy egyebek között gyökerét messem az edényes növények herbariuma új igazgatója hivatalos helyen tett (nyilván az anteakták nem ismerésén alapuló) s személyem, valamint elődeim ellen irányuló s kevésbbé jóakarató ana kijelentésének, hogy szerinte keveset érő gyűjteményünk a külföld előtt ismeretlen valami; már KANITZ tr. ideje alatt sem volt az. Nyomban hozzáteszem, hogy az új alakulás adta munkafelosztás folytán mindazonáltal első sorban én remélem azt, hogy e gyűjtemény ép az új igazgatóság alatt fölhalmozódó nagy floristicai tudás révén csakhamar dúsgazdaggá, sőt világszerte hírhedtté is leend, t. i. az Erdélyi Múzeum virágos növényeinek ama herbariuma, amelyet KANITZ tr. szinte a semmiből teremtett elő s a mit letagadni nem lehet.

Előbb nem, csak a fölmutatott s a maiakat túlszárnyaló tényleges sikerek esetén hajtom meg a fejemet, — talán.

Ugyancsak a virágos növényeknek általunk összegyűjtött óriási tömegét illeti ZSÁK ZOLTÁN nálam végzett tanárjelöltnek s az én tári javadalmamból 100 koronával díjazott munkája a nyári szünet két álló (jul., aug.) hónapján keresztül, amelylyel a velem szemben tanusított eléggé rideg magatartás után már nem is tartoztam volna. Miután az e munkálattal egybefüggő s czután már cryptogamius gyűjteményeink gyarapítására fordítandó esereanyagot külön választottuk, gondom lesz rá, hogy „Erdély“, sőt az egész magyar föld legkülönbözőbb pontjait illető s nagy arányú gyűjtéseinkből a legszébb példákat egybefoglaljam s átadjam ezeket is az azok földolgozására most már hivatottabb növényrendszertani tanszéknek, annyi- val inkább, mert a közoktatási ministerium áldozatkészségéből emelt e tanszék részéről remélhetjük egyedül egy jóra való K O L O Z S V Á R-

vidéki meghatározó fűvészeti kézi könyv, (amelyet kezdettől fogva sajnosan nélkülözünk), sőt HAZSLINSZKY C fajta, ma már meghaladott színvonalú magyar fűvészeti kézi könyvének illusztris megírását is. Mondanom se kell, hogy annyi új species fölfedezése után mi, az e téren kevésbbé járatos botanikusok mindezt epedve várjuk s talán csak nem hiába!?

Jó alkalom minderre, a múltban s jelenben földézett annyi visszavonás expiálására az 1907. év, amikor is 100 éve lesz annak, hogy DRÓSZEGI S FAZEKAS az első magyar rendszeres növénytant megírták.

Már e magasabb cél sikere érdekében is mellőzők a tek. igazgató-választmány színe előtt nem éppen nagy épülesemre s többszörösen tárgyalt sok egyéb szomorú részletet; ezekről bár hivatalos ügyiratok szólnak (DEGEN-féle Graminea-gyűjtemény, a Flora Bavarica egy 16 márkás fasciculusa), sőt egy — horribile dictu — töredezett herbariumi növény nyílt színen való bemutatásával is emlékeztetéssé tétetett az edényes növények herbariumának átadása¹ s így jelentés-szerűleg is szólnom kellene róluk, de amelyek kockázthatnák úgy e jelentés, valamint a növénytár céltudatos törekvéseinek komolyságát. Nem is ide valók. De ezim szerint reá mutatok ezek actáira, hogy ezekből, másokból is okúljon a jövő embere, nehogy egy eszközeire nézve keservesen összekapargatott tanszék amúgy is szegényes javainak „nélkülöm-rólam“ való megosztásával s a múlt ezer s nagy bonyodalmának sikeres elintézésének a merev letagadásával járjon ezután is egy új tanszék fölállítása, mert — az intéző körök teljes elkedvetlenítésével egyetemlegesen — attól jajgat a szerzett jogok alapján álló rangidősbb professoron kívül ám az „új“ is. Ez pedig lehet minden, csak nem közművelődési, legkevésbbé tudományos érdek.

Egy-egy egyetembeli tanszék characterét nem ministeri rendeletek s a mindeneket elkeserítő, az egyetem szellemével s fogalmával össze sem egyeztethető ministerialis s egyéb sereges, sárga földig leránczigáló appellatumok szabják meg, hanem a tanszéket birtokló s tanszaka legsajátabb területén kertészkedő professor egyénisége, aki jó eleve tartózkodik attól a kis iskolai tempótól, hogy oly tanszaksbeli talajon is gázoljon, mely tőle Isten s ember előtt egyaránt távol áll.

¹ E jelentés előadása után, az 1904. évi rendes közgyűlés alkalmával a közgyűlés tagjait a mostoha-testvérré vált másik növénytár-részlet részéről ehhez hasonló „bemutatókkal“ szórakoztatták. Ezt az eljárást azonban, mint amelyre egyetlen komoly gondolkodású egyén se vet súlyt, mert az egyéni elfoglaltságnak szinte páratlan példája az, egyebekkel együtt a jövőben egyszerűen ignorálok.

És hogy tanszékem képe főbb vonásait az élembe gördített méltatlan sok nehézség elhárításával, bár, fájdalom, sokszor nem éppen keztyűs kézzel, megrajzoltam, — kimutattam ama közleményem vázlatos keretében, amely „Általános növénytani intézet és botanikus kert” czímen 10 képpel a Múzeumkert alaprajzával diszítetten, a Magyar Orvosok és Természetvizsgálóknak kolozsvári XXXII. Vándorgyűlése alkalmával kiadott Emlékkönyvben megjelent; részletesebben pedig az intézet ama külön kiadványában, a mely az egységes tanszék 30 éves multja évfordulóján, remélhetőleg maholnap már közkézen foroghat, magában foglalván törekvéseim részletes programját, e múzeum növénytára fejlődéshistoriájával együtt.

Már idéztem vázlatos ismertetésben jeleztem volt, hogy „búvárlataink főfegyvere a korszerű természetbúvár fogalmával ma már szinte elválmhatatlanul egybeforrnt microscopium, amely földalálása kezdetétől fogva nélkülözhetetlen eszközként uralja a növényvilágnak eladdig szinte ismeretlen cryptogamiusainak óriási világát. Az ide vágó gyűjtemények (Algae, Fungi, Lichenes, Bryophyta) — az egyetemmel szerződéses viszonyban álló Erdélyi Országos Múzeum tulajdonaként — az intézet egy tágas helyiségében az állam terhére készült vörösfenyő szekrényekben most már példaszerűen vannak fölállítva s pedig úgy, hogy a kívül-belül fényezett s pontosan készült herbariumi szekrények üvegezett ajtói, a bennük típusokként elhelyezett természetes praeparatumok és képek révén, egyszerűs mind a cryptogamiusok szemléltető bemutatására is szolgálnak“.

A viszonyok eddig való teljesen mostoha alakulása folytán a múzeumi herbarium cryptogamius része merőben a hamupipőke sorában osztozott. Ez most megszűnik, miután erőnket jobban központosíthatjuk. Nyomban hozzá is láttunk a gyarapítás munkájához — újból csak pénz nélkül!

Tudom, hogy az „erdélyi“ flóraterrület növénykincseit szivesen látják a különböző csere-egyletek. Hatalmas anyagkészletünkől, aminővel csakis a legnagyobb botanikus múzeumok rendelkeznek, össze is állítottunk még 1903. elején (a súlyos beteg Győrfy István int. I. demonstrator nélkülözésével, csupán egy segítőerő: Futó Mihály IV. éves tanárjelölt s int. II. demonstrator buzgó közreműködésével, aki egyszerűs mind a tanársegédi teendők terhét is viselte) egy sereg cserenővényt s újból 1903 —4. telén át, most már dr. Győrfy István s dr. Futó Mihály végzett tanárjelölt h. tanársegédek s derék tanítványaim lankadatlan buzgalmaival 16,356 egység (= à 5 Pfennig = 3 fillér) árú cserenővényt a berlini Schulz Paul F. F. „Tauschvermittlung für Herbarpflanzen“ cz. vállalata és 6100 egységárút a nosseni Leonhardt Ottó „Berliner botan. Tauschverein“ cz. csere-egylete számára; ez összesen 22,456 egységárban 5818

herbariumi példát jelent, tehát akkora forgalmat, aminőt eddigelé sem a Nemzeti Múzeum, sem az Erd. orsz. Múzeum növénytára cseréviszony címén soha föl nem mutatott. Kivánom, hogy a jövőben s más részről fölmutatandó ebbeli siker is fölülmúlja tevékenységem ez irányú mértékét; eddigelé azonban nem látom.

Mindezek fejében a nevezett csere-egyletek részéről egy sereg cryptogamius növényt nyertem az Erd. Múzeum számára és pedig a berlini SCHULTZ-tól 350 márka, a nosseni LEONHARDT-tól 707 márka, összesen tehát 1057 márka, vagyis 1247 korona értékűt még az 1903. év folyamán, sőt jelentékeny superplus követelésünk marad az 1904. év javára, amikor is mindkét részről nagyobb gyűjteményeket fogunk kapni újból a cryptog. osztály javára; ennek részletezése természetesen már az 1904. évi jelentésre tartozik; csupán az I. sz. mellékletre hívom föl a szaktársak figyelmét, amelyből a fentiek igazolására kitűnik, hogy az eddig megtörtént beosztás révén a vezetésem alatt álló s rendezett törzsgyűjtemény 7 Schizophytonnal, 224 Algával, 428 gomba-példával, 125 zúzmóval és 527 Bryophytonnal, összesen tehát 1311 példával szaporodott, ide nem számítván a még az „inserendumok“ sorában leledző kb. 500 példát, és — cseréről lévén szó — ez a muzeumnak készpénzbeli kiadás tekintetében úgyszólván semmijébe se került. Vásárlásra pénzünk különben se volt. Mind e példák katalogizálását dicséretes buzgalommal dr. GYÖRFFY ISTVÁN és dr. FURÓ MIHÁLY h. tanársegéd urak, a törzsgyűjteménybe való beosztás fáradságos munkálátát pedig VARGA SÁNDOR III. é., GULYÁS ANTAL s RADÓ ENDRE I. é. tj. urak végezték, BURJÁNS GYULA IV. éves tj. úrnak az intézet körül fölmerülő s sok minden egyéb teendőjére is kiterjedő buzgó munkásságának hasznos segítségével.

Kirándulásaink sorozatát folytattuk; eddigi szokásomhoz híven a II. mellékleten adom az erről szóló kimutatást, azzal a hozzáadás-sal, hogy ide nem számítom 1903. nyarán a magam költségén végzett tanulmányutam (Rimini, St.-Marino, Bologna, Modena, Parma, Ferrara, Padova, Venezia, Triest, Grado, Laibach s Zagreb) sok oly kirándulásos részletét, amelyek ugyancsak a botanikus muzeum javára szolgáltak. Csupán a Riminiben gyűjtött pompás *Eryngium maritimum* példájára hivatkozom, amely ma botanikus muzeumunk egyik dísze; asztalkáját, borító szekrénykékét házilag mi magunk állítottuk elő s az egész Muzemunknak egy krajezárjába se került, mert kerülni kívántam a „nehézményezéseket“. Már pedig muzeumi törekvések nem igen érvényesülhetnek a nélkül, hogy szabadabb kéz ne biztosíttassék a terv keresztülvitelében, amely sohasem lehet tuczatszerű s kell, hogy mindig magán viselje az alkotó kéz s erő egyéni bélyegét; chablonok utánzása lehet pld. „számviteltani“ szempontból kifogástalan, de soha sem párosítható össze az eredeti eszmék megvalósíthatásának a lehetőségével.

Igy van azután, hogy ingyen végzett munkánkra a tetejébe rá is fizetünk.

Nem szemrehányásként, csak a helyzet illusztrálására mondom el mindezeket.

St.-Marino művelés alá fogott pompás kis területe a természetbúvár figyelmét méltán lekötheti; muzealis tekintetben is érvényesíthető sok oly példát láttam ott, a melyekről le kellett mondanom, mert conserválásukra ha lett is volna módom, eleve számot kellett vetnem sokak vállvonogatásával, amely az efféle kiadások czíme alatt hajlandó rejtett czélokot keresni; ez pedig öl. Mind a mellett, újból a maga n szegényes erszényének a megerőltetésének az árán, meg nem állhattam, hogy a szúrós *Paliurus*-okkal, *Crataegus*-okkal, *Tamárix*-okkal s *Thuya*-kkal szegélyezett s itt-ott *Olea europaea* s *Arundo Donax*-szal vegyes Tengeri, *Cannabis* és szőlőtermelvények közzé be ne pillantsak, a hol is egy *Orobanche* vont a magára figyelmemet *Equisetum* maximum sereges csoportjainak a közepette. Ez a körülmény feltűnt előttem s nagy lón örööm, amidőn a kettő egymással való összefüggését kétséget kizáró módon megállapíthattam.

*Equisetum*on élősködő *Orobanche* tudtommal eddig ismeretlen s azért annyival inkább sajnálom, hogy az összefüggést is bizonyító példák utóbb töredezetten s rossz karban juthattak Kolozsvárra. Az érdeklődő szaktársak közül bárkinek is följáánlom ezt a nyilván új *Orobanche*-t tanulmányozásra, sőt leírásra is.

1903. május hó 28.-án, amidőn a növényredszertani intézetet illető herbariumnak — különben eléggé dísztelen s a czélnak ma meg nem felelő szekrénykéinek a tömegét tőlem elszállították, intézetem folyosó-részlete úgy nézett ki, mintha leégtiünk volna. A hely fölszabadulásának örültem, de nem annak, hogy minden fedezet-nyújtás: azaz hivatalos segítség nélkül im pár hét alatt teremtenünk kell valamit, mert küszöbön van az Erdélyi Múzeum-Egylettől Kolozsvárra meghívott Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XXXII. Vándorgyűlése.

Kétségtelen volt előttem az is, hogy fejlődésünk leglényege-sebb követelméit végre sem bízhatjuk a hivatalos eljárás gépezetének halogató elintézésére és én nem haboztam, intézetemet „fölszerelés és rendezés“ örve alatt még egy napra sem zártam el a nyilvánosság előtt, hanem: cselekedtem.

És a ki ma végigtekint „botanikus múzeumunk“ szép perspectíváján (lásd „A Kolozsvári M. K. F. J. Tud.-Egyetemnek Emlékkönyve, a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XXXII. Vándorgyűlése tagjai részére, 1903., a 96-ik lapon) s tudja azt, hogy az itt fölhalmozott, a most előadott jelentés keretébe elő sem sorolható tárgyaink százait derék munkatársaim: GYÖRFFY ISTVÁN és FURÓ MIHÁLY doctor urak vakációjukat e czélra fölládozó segítség-

Chara baltica f. typica	B	Chara foetida var. subinermis	
" ceratophylla	S,B	f. macroptila	L
" " f. gracilis	L,B	" " var. subinermis	
" " " incrustata	S	f. macrostephana	L,B
" " " microteles	L	" " var. subinermis	
" " " micrantha	B	f. minuta	L,B
" " " munda	B,L	" " var. subinermis	
" contraria	B	f. normalis	B
" " var. hispidula	L	" " var. subinermis	
" " " f. macrophylla	L,B	f. pseudocuspidata	B
" " var. hispidula		" " var. subinermis	
" " " f. vulgaris	L	f. pseudopygmaea	B
" coronata f. tenuior	B	" " var. subinermis	
" crinita f. brachyphylla	B,L	f. reflexa	L
" " " compacta	B	" " var. subinermis	
" " " humilis	L,B	f. subcapitata	L
" " " hungarica	B	" " var. subinermis	
" " " laxa	L	f. typica	L,B
" " " major	L	" fragilis	L,B,S
" " " minor	L	f. barbata	L,B
" " " simplex	L,B	" " cinerascens	L,B
" " " stagnalis	L,B	" " connivens	L,B
" foetida	B	" " filamentosa	L,B
" " var. paragymnophylla		" " filiformis	L
f. elongata	B	" " gracilescens	B
" " var. paragymnophylla		" " laxa	L
f. heteromorpha	B	" " longifolia	L
" " var. subhispidula	L,B	" " longibracteata	B
" " " f. congesta	B	" " mucronata	L
" " var. subhispidula		" " normalis	L,B
f. major	B	" " pseudo-Hedwigii	B
" " var. subhispidula		" " rigida	L
f. microteles	B,L	" " rudis	B
" " var. subhispidula		" " subclausa	L,B
f. pallida	B	" " virgata	L,B
" " var. subhispidula		" galioides f. longispina	B
f. pseudo-alopecu-		" gymnophylla f. comosa	B
roides	B	" " " condensata	B
" " var. subhispidula		" " " subnudifolia	B
f. subcontraria	B,L	" " " viridis	B
" " var. subinermis		" hispidula f. brachyphylla	B
f. clausa	L	" " " condensata	B,L
" " var. subinermis		" " " longifolia	B
f. comosa	L,B	" " " longiusculeata	L,B
" " var. subinermis		" " " pseudofoetida	L
f. cuspidata	L	" " " robustior	L,B
" " var. subinermis		" " " simplicior	L
f. firma	B	" " " spinosa	L,B
" " var. subinermis		" " " typica	L,B
f. gracilis	L	" " " vulgaris	L,B
" " var. subinermis		" horrida	L,B
f. longibracteata	L,B	" " f. minor	B
" " var. subinermis		" " " stricta	L
f. macrophylla	L,B	" intermedia f. elongata lon-	
		gifolia	L,B

Chara polyacantha f. munda	L, B	Lynghya Cestuanii	L
" strigosa	B	" majuscula	S
Chondrus crispus	S	Melobesia lichenoides	S
" polymorphus	S	Melosira Roeseana	S, L
Chroococcus turgidus	S	" varians	S
Cladophora crispata	L	Meridion circulare	L, S
" fracta	L	Nitella batrachosperma f. maxima	L
" glomerata v. fluviatilis	L	" " " typica	L
" rupestris	S	" clavata	L
" Sauteri v. Borqueana	L	" flexilis	L, S, B
Cladostephus verticillatus	S	" gracilis	B
Closterium acerosum	S	" " Bugellensis	L
" " f. subangustatum	S	" hyalina	B
" angustatum	S	" intricata	L
" Dianae	S	" microcarpa var. Natalensis	L, B
" intermedium	S	" mucronata	S
" juncidum	S	" opaca	S, B
" setaceum	S	" " f. brevifolia	B
Codium tomentosum	S	" " " capituligera	L
Conferva crassa	S, L	" " " condensata	L
" glomerata	S, L	" " " subcapitata	B
" laetevirens	S	" " " v. tenuis	B
" sericea	S	" syncarpa f. longifolia	L
Corallina officinalis	S	" tenuissima	L
Cosmarium cruciferum	L	" " f. major	L
" margaritifera	S	" " " typica	B
" praemorsum	L	" " " translucens	L
" pseudopyramidatum	L	Odontidium mesodon	S, L
Cylindrospermum flexuosum	S	Oedogonium Candolli	S
" licheniforme	L	Orthosira arenaria	S
Cystoseira abrotanifolia	S	Oscillaria limosa	S
" ericoides	S	" nigra	S
" granulata	S	Penium Jenneri	S
Dasya coccinea	S	Pinnularia viridis	S
" hirsuta	S	Plocamium coccineum	S
Delesseria alata	S	Porphyridium cruentum	S
Draparnaudia glomerata	S	Prasiola crispa	S
Ectocarpus lucifugus	S	Rhodomela subfusca	S
Epithemia turgida	L	Rytiplaea pinastroidea	S
Euastrum ansatum	S	Scenedesmus caudatus	S
Fragilaria virescens	L	Sphaerococcus coronopifolius	S
Fucus serratus	S	Spirogyra crassa	S
" spiralis	S	" spinina	S
" vesiculosus	S	Staurostrum hirsutum	L
Gelidium corneum	S	" " margaritaceum	L
Gloecystis rupestris	S	" " scabrum	S
Gloeotrichia natans	L	Stichococcus bacillaris	L
Halidrys siliquosa	S	Synedra dissipata	S
Himantalia corsa	S	" Ulna	S
Hyalotheca dissiliens	S	Tetmemorus granulatus	L
" mucosa	S	Tetraspora explanata	S
Laminaria digitata	S	" " gelatinosa	L, S
Laurencia obtusa	S	Tolypella intricata f. elongata	B
" pinnatifida	S	" " " humilis	B
Lemanea fluviatilis	S, L	" " " normalis	L

Elaphomyces granulatus	S	Irpex fusco-violaceus	S
Entyloma Brefeldii	S	" obliquus	L
" Calendulae	S	Isariopsis pusilla	S
" crastophilum	S	Lachnea pseudogregaria	S,L
" fuscum	S,L	" theleboloides	S,L
" irregulare	S,L	Lachnum crystallinum	S
" Linariae	S	" clandestinum	S,L
" monosporium	S	" controversum	S
" Ranunculi	S	" mollissimum	L
" serotinum	B	" patens	S
Epichloë typhina	B	" pudicellum	S
Erinella Nylanderii	S	Lanosa Arrachia	S
Erysiphe Asterum	S	Lasiobolus equinus	S
" communis	S,L	Lepiota procera	L
" Fortilis	L	Leptosphaeria arundinacea	S
" Galeopsidis	L,S	" epicalamia	S
" graminis	S	" Typhoidearum	L
" Heraclei	L	Leptospora spermoides	L
" lamprocarpa	S	Leptothyrium alneum	S
" Linkii	S	" Pertymen	S
" Martii	S	" Rumi	S
" Montanei	L	Libertella betulina	S
" Umbelliferarum	L,S	Lophodermium Lauri	L
Euryachora thoracella	S	" melaleucum	L
Exoascus Carpini	S	Lycogala minutum	S
" deformans	L	Lycoperdon piriforme	L,S
" epiphyllum	S	Macrophoma Canariensis	S
" Pruni	S	Mamiania fimbriata	S
Exobasidium Varneri	S	" frabrassa	S
" Varriari	S	Marsonia Delastrei	L,S
Flammula Henningsii	S	Mazzantia sepium	S
Fomes igniarius	S	Melampsora Carpini	L
" marginatus	S	" Crotonis	L
" Ribis	S	" Epitea	L
Fusicladium dendriticum	L,S	" Euphorbiae	S
" depressum	S	" -dulcis	S
Gloeosporium betulinum	L	" Helioscopiae	L,S
" Ribis	S	" Lini	L,S
Gymnosporangium clavariiforme	L	" populina	S
" claviceps	L	" verocina	L
" confusum	S	Melampsorella feuristis	L
" juniperinum	L,S	" Krigeriana	L,S
Helminthosporium arundinaceum	S	" Symphyti	L,S
" Bornmuelleri	S	Melanomma Pulvis-pyrius	L
Helotium citrinum	L	Melasmia Gleditschiae	L
" herbarum	L,S	" Empetri	S
" Humuli	S	Melogramma Bulliardii	L
Hercozpora Tiliac	S	Merulius tremellosus	L
Herpotrichia nigra	S	Microsphaera Astragali	L
" Schiedermayeriana		" Berberidis	S
var. caldariorum	S	" Caraganae	S
Heterosporium echinulatum	L,S	" Ehrenbergii	S
Hypoxylon coccineum	S	" Grossulariae	S
" rubiginosum	L	" Lonicerae	S
Hysterium Fraxini	L	" olivaticata	S
" pulicare	L	" Ravenelii	B

Microstoma album	L	Phragmidium Rubi-Idaei	S,L
Microthyrium litigiosum	L	" subcorticium	L,S
Monographus microsporus	L,S	" violaceum	L,S
" " var. Pteridis	S	Phyllachora Graminis	L,S
" " var. Struthiopteridis	S	" Heraclei	L,S
Nectria cinnabarina	L,S	" Ulmii	S
" coccinea	L	Phyllosticta cruenta	S
" Cucurbitula	L,S	" Quercus	L
" episphaeria	L	Physarum Tussilaginis	S
" punicea	L	Physoderma Butomi	S
Niptera ramealis	L	" Gerhardti	S,L
Ocellaria aurea	L	" Heleocharidis	S
" ocellata	S	" Schroedteri	L
Odontia fimbriata	L	Phytophthora infestans	L,S
" papillosa	L	Placosphaeria Onobrychidis	S
" Pruni	L	Plasmodiophora Vitis viala	S
Ombrophila Clavus	S	Plasmopara arvelis	S
" subcerea	S	" norea	S
Ophiobolus anguillides	L	" pusilla	S,L
Ovularia Asperifolii	S	" viticola	S
" duplex	L	Pleomassaria Carpini	S
" farinosa	S	Pleurococcus vulgaris	L
" Lamii	L	Plowrightia ribesia	S
Panus stipticus	L	Podosphaera tridactyla	S,L
Pelteia endiviaefolia	L	Polyporus abietinus	L
Penicillium insigne	L	" applanatus	L
Peridermium avicola	L	" betulinus	L,S
" Pini f. avicola	S	" borealis	S
Peronospora affinis	S	" fumosus	S
" arborescens	S	" hispidus	S,L
" Chrysosplenii	S	" igniarius	S
" Corydalis	S	" odoratus	S
" densa	S	" radiatum	S
" effusa	S	" squamosus	S
" Ficariae	S	" sulphureus	S,L
" Lamii	S	Polystigma ochraceum	B,L
" Linariae	L	" rubrum	S
" obovata	L	Polythrincium Trifolii	L
" parasitica	S	Protomyces Kreuthensis	S
" Potentillae	S	" macrosporus	S
" Rumicis	S	" pachydermus	L
" Schleideni	S	Pseudopeziza Bistortae	S
" Trifoliorum	S,L	" Saniculae	L
" Urticae	S	Puccinia Acetosae	S
" Violae	S	" Adoxae	S
" viticola	S	" Aegopodii	S
Pezicula myrtilina	L	" Agropyri	L,S
Pezizella punctoidea	L	" Arenariae	L,S
" scrupulosa	S	" argentata	L,S
Phlyctaena Magnusiana	L	" asarina	L,S
Phragmidium fusiforme	S	" Asparagi	L,S
" luzulina	L	" Asphodelii	S
" Potentillae	S	" Baryi	S,L
" Rosarum	S	" Bistortae	S
		" Brachypodii	S
		" bromivora	S

Puccinia bullata	S	Ramularia chlorina	L
" Calthae	S	" coccinea	L
" Caricis	L	" cylindroides	S
" Chondrillae	S	" filaris	S
" chrysospleura	S	" Geranii	S
" Cichorii	S	" lactea	S, L
" Circaeae	L	" Leonuri	L
" Cirsii-lanceolati	S	" macrospora	S
" convolvuli	S	" Oreophila	L
" Crepidis	S	" plantaginea	S
" Cyani	S	" Stachydis	L
" Dianthi	S	" Tulasnei	L
" dispersa	L, S	Rhizomorpha adnata	S
" Distichydis	L	Rhizopogon rubescens	S
" Falcariae	S, L	Rhopoglyphus filicinus	S
" flocculosorum	L	" Pteridis	L
" fusca	L, S	Rhytisma acerinum	S
" Galii	S	" " v. punctata	S
" Gladioli	S	" Andromedae	S
" Glechomatis	S, L	Roestelia pensolata	S
" graminis	S, L	Roselinia aquila	L
" grisea	S	Schinzia Aschersoniana	S
" Grossulariae	S	Selerotinia scirpicola	S
" Helianthi	S	" tuberosa	L
" Iridis	S	Selerotium compactum	L
" lactucarum	S	" Ledi	S
" Lampsanae	S, L	" rhisodes	S
" limosae	S	Scolecotrichum graminis	L
" Malvacearum	S	Septoria ampelina	L
" Menthae	S, L	" aquilina	L
" perplexans	S	" Chelidonii	S
" Phragmitis	L, S	" curvata	S
" Pimpinellae	S	" Fraxini	L
" Polygoni-amphibii	L, S	" Levistici	L
" Prenanthis	L, S	" Menyanthes	S
" Pruni-spinosae	L	" Ornithogali	L
" Punctum	S	" pallens	L
" pygmaea	S	" Populi	S
" Rubigo-vera	S	" proroli	S
" Scirpi	L	" rhamnella	L
" sessilis	S	" scabiosicola	L
" silvatica	S	" Senecionis	S
" suaveolens	S, L	" Stachydis	L
" Tanacetii	S, L	Solenia candida	L
" Thesii	S, L	" stipitata	L
" Thlaspeos	S	Sorosporium crispa	S
" Tragopogonis	S, L	" Rudolphi	S
" Valantiae	S	" Saponariae	S
" Vernoniae	B	" synthesisismae	L
" Veronicae	S	Sphaerella latebrosa	S
" Veronicarum	L	Sphaeria Straminis	S
" Violae	S	Sphaerotheca Castagnei	L, S
Pucciniastrum Epilobii	L	" " v. fuliginea	S
" Padi	S	" circumfusa	L
Pyrenophora pellita	S	" Humuli	S
Ramularia Armoraciae	L	" Hydropiperis	S

Biatorina tricolor	S	Lecidella goniophila	L
Bryopogon jubatum	S	Lopadium pezizoideum	S
Buellia myriocarpa	L	Opegrapha atra	L
" " v. punctiformis	L	" involucra	L
" parasema	S	" varia	L
Cetraria cucullata	L	Pannaria microphylla	L
" glauca	S,L	Parmelia acetabulum	L
" " v. fallax	L	" ambigua	L
" Islandica	S,L	" caperata	S
" " v. crispa	L	" ceratophylla	S
" pinastri	L	" conspersa	L
" nivalis	S	" diffusa	L
" sepincola	S	" furfuracea	L
Cladonia alpicornis	S	" perlata	S,L
" alpestris	S	" olivacea v. carpaticola	L
" amaurocraea	L	" physodes	L
" bellidiflora	L	" " v. vulgaris	L
" botrytis	L	" sexatilis	L,S
" carneola	L	" " v. sulcata	S
" cervicornis	S	" " v. corticola	S
" coccifera	S,L	" tiliacea v. scortea	L
" cornuta	L	Peltigera aphota	S,L
" deformis	L,S	" canina	S
" degenerans	L	" horizontalis	L
" delicata	L	" incusa	S
" digitata	S	" polydactyla	S
" fimbriata	S,L	" rufescens	S
" Floerkeana	S	" spuria	S
" furcata	S,L	Pertusaria communis	L,S
" glomerata v. fluviatilis	L	Physcia ciliaris	S
" gracilis	S,L	" leptalea v. venetella	L
" macilenta	S	" pithyrea	L
" Papillaria	S	" pulverulenta	L
" pavonia	S	" " v. allochroa	L
" pyxidata	S	Placodium crassum	S
" rangiferina	S	Psora astreata	S
" rangiformis	S	Ramalina calicularis	L,S
" squamosa	S,L	" " v. farinacea	L,S
" turgida	S	" " v. fastigiata	L,S
" uncinata	S	" " fraxinea v. fastigiata	S
" verticillata	L,S	Rocella fuciformis	S
" " f. phyllocephala	S	Schismatomma dolosum	S
Cornicularia aculeata	S,L	Sphaerophorus coralloides	S
Cyphelium melanophaeum	S	Scyton cruff. v. incrustans	L
Endocarpum aquaticum	L	Stereocaulon condensatum	S
" fluviatile	S	" denudatum	S
Evernia furfuracea	S	" nanum	S
" prunastri	S,L	" paschale	S
" " v. vulgaris	L	Stictia Pulmonaria	S
Graphis sophisticans	B	" strobiculata	L
Gyrophora erosa	S	Thelotrema lepadinum	L
Icmadophila aeruginosa	L	Trullula pirina	L
Lecania Nylanderiana	L	Urceolaria scruposa	S
Lecanora subfusca	L	Usnea barbata	L,S
Lecidea eleochroma v. chrysta	L	" " f. dasypogon	S
Lecidella enteroleuca	L	" " v. florida	S

Usnea barbata v. strigosa	L	Bartramia pomiformis	L,S
" " v. hirta	L	" " v. crispa	S,L
Verrucaria muralis	S	Bazzania triangularis	S,L
<i>Bryophyta</i>			
Alicularia scalaris	S	Blasia pusilla	S,L
Aloina brevirostris	L	Blepharostoma setaceum	L
" rigida	L	" trichophyllum	L
Amblystegium fallax	L,S	Blepharozia ciliaris	L
" filicinum	L,S	Blindia acuta	S
" " v. alatum	L	Brachythecium abrotheca	L
" fluviale	L,S	" albicans	L
" irriguum v. Baueria-		" campestre	S
num	S	" curam	S,L
" " v. spirifo-		" " v. attenuatum	L
lium	L	" dumetorum	L
" Juratzkanum	S	" glareosum	L,S
" Kochii	L	" Mildeanum	L,S
" radicale	L	" plumosum	L,S
" riparium	S	" " v. homo-	
" serpens	S	mallum	L
" subtile	L	" reflexum	L,S
" vernicosum	L	" rivulare	L,S
" varium	S	" rutabulum	S,L
Amphidium lapponicum	S	" " v. flavescens	L
" Mougeotii	L	" salebrosum	S,L
Andreaea petrophila	S,L	" Starkii	L
Aneura multifida	L	" velutinum	L,S
" palmata	L	Brachysteleum polyphyllum	S
" pinguis	S	Bryum amonophyllum	L
Anomodon attenuatus	S,L	" argenteum	L,S
" longifolius	L	" " v. lanatum	L
" rostratus	L	" atropurpureum	L,S
" viticulosus	L,S	" badium	L
Anthelia julacea	L	" bimum	L
Antitrichia curtipendula	L,S	" capillare	L,S
Aplozia caespiticia	L	" caespiticiam	L,S
" lanceolata	L	" " v. coarctatum	L
" sphaerocarpa	L	" cirratum	L
Aulacomnium androgynum	L,B	" Duvallii	S
" palustre	S	" erythrocarpum	L
Barbula convoluta	L,S	" fissum	L
" fallax	L,S	" inclinatum	L
" inermis	S	" lacustre	B,L
" inclinata	S	" latifolium	L
" laevipila	S	" murale	L
" muralis	S	" neodamense	L,S
" papillosa	S	" pallescens	S
" rubiginosa	S	" pendulum	S,L
" squamulata	S	" praecox	L
" subulata	S	" pseudotriquetrum	L,S
" tortuosa	S	" pyriforme	S
" unguiculata	S	" Schleicheri	L
Bartramia Halleriana	S,L	" uliginosum	S
" Oederi	S,L,B	" versisporum	L
		" Warneum	L,S
		Buxbaumia aphylla	S
		Calypogeia Trichomanis	S

Camptothecium lutescens	L	Erichostomum litorale	L
Campylopus atrovirens	S	Encalypta contorta	S
" flexuosus	L	" streptocarpa	S
" polytrichoides	L	" vulgaris	S
" turfaceous	L	Eucladium verticillatum	S
Catharinaea undulata	L	Eurehynchium circinatum	S
Catospodium nigrum	L	" crassinervium	L
Ceratodon purpureus	L	" piliferum	L
Cephalozia bicuspidata	S	" praelongum	L
" byssacea	S	" pumilum	L
" fluitans v. gigantea	S,L	" Stocherii	L,S
Chandonunthis setiformis	L	" striatum	S,L
Chiloscyphus colitus v. affinis	L	" Tomasinii	L
" polyanthus	S	Fegatella conica	L
Climacium dendroides	L	Fissidens adianthoides	S
Cinclidium stygium	L	" bryoides	S,L
Cinclidotus fontinaloides	L	" davellia	L
Cylindrothecium concinnum	B	" decipiens	S
Cynodontium polycarpum	L	" exilis	L
Dicranella curvula	S	" japonicum	L
" cerviculata	L	" osmundoides	L,S
" heteromalla	L,B,S	" pusillus	L,S
" squarrosa	S,L	" taxifolius	L
" varia	L,S	" Velenovskyi	S
Dicranodontium longirostre v. al-		Fontinalis antipyretica	L,S
pinum	L	" v. mollissima	L
" laevigirostre	S	" gracilis	S
Dicranoweisia cirrhata	S	" squamosa	S,L
" crispula	L,S	Fossombronia Dumortieri	S
Dicranum Bergeri	S,L	Frullania dilatata	S
" Bonjeani	S,L	" fragilifolia	S
" elatum	L	" nodulosa	S
" flagellare	S,L	" stricta	L
" furcescens	S	" Tamariscii	S
" longifolium	S,L	Funaria flavicans	L
" majus	S,L	" hygrometrica	S,L
" montanum	S	" mediterranea	S
" pellucidum	S	Grimmia apocarpa	L
" scoparium	L,S	" commutata	L,S
" spurium	S,L	" Hartmanni	L
" squarrosum	S	" leucophaea	S,L
" undulatum	L	" maritima	L
" viride	L	" Mühlenbeckii	L
Didymodon rubellum	S	" orbicularis	L,B
Diphyscium foliosum	S	" patens	L
" sessile	S	" pulvinata	L
Diplophylecia albicans	L	" teretinervis	L
Diplophyllum	S	Gymnocybe palustris	S
" exsectiforme	S	Gymnostomum calcareum v. brevi-	
Disceium nudum	L	folium	S
Distichium capillaceum	S	Gyroweisia tenuis	S
Ditrichum flexicaule	S	Harpanthus Plotowianus	S
Drepanium cupressiforme v. erice-		Hedwigia albicans	L
todium	L	" ciliata	S
Drepanolejeunea cristata	L	Herberta adunca	L
Dryptodon atratus	L	Homalia trichomanoides	L

Homalothecium Philippeanum	S	Hypnum Sommerfeldti	L
" sericeum	L,S	" squarrosum	S
Hylocomium brevirostre	L,S	" stellatum	S,L
" calvescens	L	" stramineum	L
" loreum	S,L	" strangulatum	S
" pyrenaicum	L	" striatum	L
" rugosum	L	" trifarium	S,L
" splendens	S	" uncinatum	S,L
" " v. erecta	L	" Vaucheri	S,L
" triquetrum	L,S	" vernicosum	L,S
" umbrosum	L	Isothecium Bornmülleri	S
Hymenostomum microstomum	L	" myurum	S,L
Hymenostylium curvirostre	S	Jungermannia albicans	S
Hypnum aduncum	S	" alpestris	L
" " v. sparsifolium	S	" anomala	S
" arcuatum	S	" barbata	L,S
" Crista-castrense	S,B	" bicuspidata	S
" chrysophyllum	L	" Bindi	L
" commutatum	S,L	" caespiticia	L
" cordifolium	S,B	" Dunia	L
" Cossoni	S	" incisa	S
" cupressiforme	S,L	" lycopodioides	L
" " v. julaceum	L	" minuta	L
" cuspidatum	S,L	" orcadensis	L
" diastrophyllum v. longinervium	L	" ocutricosa	S
" Elodes	S	" polyta	L
" eugyrium	S,L	" quinquedentata	S
" exannulatum	S,L	" saxicola	L
" fertile	S	" setacea	L
" filicinum	S	" turbinata	L,S
" fluitans	S	" Taylori	L,B
" " v. falcatum	L	Leptobryum pyriforme	L,S
" " v. serratum	L	Leptotrichum flexifolium	S
" giganteum	L,S	" glaucescens	L
" Halleri	S	" tortile	L
" intermedium	L,S	Leskea catenulata	L
" Kneiffii	L	" polycarpa	S,L
" Lindbergii	S,L	Leucobryum glaucum	L,S
" loreum	S	" " v. ortophyllum	L
" lycopodioides	S	" " v. rupestre	L
" molluscum	S,L	Leucodon sciurioides	S
" ochraceum	S,L	Lophocolea bidentata	L,S
" " v. Schiffneri	S	" minor	L
" palustre	S	Lophozia barbata	L
" polycarpum	S,L	Madotheca Canariensis	L
" polygamum	L	" ponella	S
" " v. fallaciosum	L	" platyphylla	S
" pratense	L,S	" rivularis	L,S
" purum	S,L	Marchantia polymorpha	L,S
" reptile	S	Mastigobryum trilobatum	L
" rugosum	S,L	Metzgeria conjugata	L,S
" sarmentosum	L	" furcata	L,S
" Schreberi	S,L	" pubescens	L,S
" scorpioides	L	Mnium affine	L
" sericeum	L,S	" cinclidioides	S
		" cuspidatum	S,L

Mnium	hornum	L,B	Polytrichum	gracile	S,L
"	punctatum	L,S	"	juniperinum	L,S
"	" v. elatum	S	"	piliferum	L,S
"	serratum	L	Pottia	intermedia	S
"	stellare	L,S	"	Heimii	S,L
"	spinosum	S	"	lanceolata	S,L
"	Seligeri	S	"	truncata	L
"	subglobosum	S,L	Preissia	commutata	S
"	undulatum	L	Pseudoleskea	atrovirens	S
Nardia	compressa	L	Pterigoneurum	lamellatum	B
"	haematosticta	L	Pterigynandrum	filiforme	L
"	scalaris	L	Ptilidium	ciliare	S
"	subelliptica	L	"	v. ericetorum	S
Neckera	complanata	S,L	Radula	complanata	L
"	crispa	S	"	pallens	B
Oncophorus	virens	L	Racomitrium	canescons	L
Orthotrichum	affine	S	"	" v. ericoides	L
"	Anomalum	L	"	fasciculare	S
"	cupulatum	L	"	heterotrichum	L,S
"	diaphanum	S	"	lanuginosum	L,S
"	obtusifolium	S	"	protensum	L
"	rupestre	L	"	sudeticum	S
Paludella	squarrosa	S	Rhabdoweisia	fugax	S
Pallavicinia	Blyttii	L	Reboulia	hemisphaerica	S
Pellia	calycina	S	Riccia	fluitans	S
Phascum	cuspidatum	S,L	"	" v. canaliculata	L
Philonotis	commorensis	L	"	natans	L
"	adpressa	S	"	sorocarpa	S
"	calcareo	S	Rhynchostegium	megapolitanum	S,L
"	fontana	S	"	murale	S,L
"	seriata	S	"	ruseiforme	S,L
Physma	Mülleri	S	Sarcoscyphus	Ehrhardti	S
Physcomitrium	pyriforme	L	Scapania	convexa	S
Pilotrichella	mollis	L	"	epiloba	S
Plagiochila	asplenioides	S	"	nemosum	S
"	" v. major	S	"	planifolia	L
"	Belangeriana	L	"	undulata	S,L
"	curvatifolia	L	Schistidium	aprocarpum	S
"	gymnoclada	L	Schistostega	osmundacea	L
"	interrupta	L	Sciaromium	montieri	L
"	monticolla	L	Scorpidium	scorpioides	L
"	opposita	L	Sphagnocoetis	communis	L
"	trapezoides	L	Sphagnum	Acris Angusta	L
Plagiobryum	Ziereii	L	"	Acutifolium v. flavoni-	
Plagiothecium	decursivifolium	L	"	vella	L
"	denticulatum	S	"	v. purpu-	
"	silesiacum	S,L	"	rascens	L
"	silvaticum	L,L	"	v. purpu-	
"	undulatum	L,S	"	reum	L
Platygyrium	repens	S	"	v. rubrum	S
Pogonatum	nanum	L	"	v. versico-	
"	urnigerum	S	"	lor	L,S
Pleurozia	purpurea	L	"	v. viride	L,S
Polytrichum	commune	S	"	Angstroemi	S
"	decipiens	S,L	"	angustifolium v. viride	L
"	formosum	S,L	"	balticum	L

Sphagnum coarctatum	L	Sphagnum rufescens v. aquatile . .	I
" compactum v. subsquar-		" Russovii v. poëcilum . .	S
" rosium	L	" " v. rhodochroum	S
" cuspidatum v. submer-		" " v. virescens . .	S
" sum	L,S	" squarrosum v. imbricatum	S
" cymbifolium v. flaves-		" " v. spectabile . .	S
" cens	L	" subnitens	S,L
" " v. glauces-		" " v. flavicomans . .	L
" cens	S	" " v. flavorubellum . .	L
" " v. palles-		" " v. obscurum	S,L
" cens	S	" " v. pallescens	S
" " v. vires-		" " v. purpurascens . .	S
" cens	S	" " v. versicolor	L
" fimbriatum	L	" " v. violascens	S
" fuscum	S	" " v. viride	S
" " v. fuscescens	S	" teres Angstr.	S
" " v. pallescens	L	" " " v. imbrica-	
" " v. viride	L,S	" tum	S,L
" Girgensohnii v. graciles-		" " " v. squarro-	
" cens	L	" sulum	L
" " v. squarro-		" " " v. subsquar-	
" sulum	L	" rosium	I
" " v. stachyo-		" Warnstorffii v. lutescens	L
" des	L,S	" " v. purpu-	
" imbricatum v. cristatum	S	" rascens	S
" imundatum	L	Splachnum ampullaceum	L
" larinum	L	" vasculosum	L
" medium v. purpurascens	L	Stereodon adnatus	L
" " v. roseum	S,L	" auriculatus v. demissus	L
" " v. versicolor	L,S	Targionia hypophylla	L
" " v. viride	L,S	Tetraphis pellucida	S
" obtusum v. riparoides . .	L	Tetraplodon augustatus	L
" papillosum v. normale . .	S,L	Thamnium alopecurum	S,L
" parvifolium	S	Thuidium abietinum	S
" " v. teune	L	" Blandowii	S,L
" " v. parvifo-		" Davelli	L
" lium	L	" delicatulum	S
" quinquenarium v. pallens	S	" Philiberti	S,L
" " v. vires-		" punctulatum	S,L
" cens	S,L	" recognitum	L
" " v. viride		" tamariscinum	L,S
" form. robustus	B	Timmia austriaca	L
" recurvum v. amblyophyl-		" bavarica	L
" lum	L,S	Tornabenia fluvicans	L
" recurvum v. mucrona-		Tortella tortuosa	S
" tum	L,S	" squarrosa	S,L
" " v. form. im-		Tortula brevirostris	S
" mersa	L	" ruralis	S
" " v. form. pul-		" fallax	L
" chella	L	" intermedia	L
" " v. parvifolium	L	" laevipila	L
" rubellum v. purpurascens	S	" subulata	L
" " v. rubrum	S	" tortuosa	L
" " v. versicolor	S,L	Trichocolea tormentilla	S
" " v. viridis	S	Trichostomum littorale	S
" rufescens	S,L	" mutabile	S

Tunara americana	L				Genus:	Species:
Webera commutata v. filum	S, L	Schizophyta	3	7		
" nutans	I, S, B	Algae	62	224		
" " v. strangulata	L	Fungi	165	428		
Weisia fugax	L	Lichenes	42	125		
" rupestris	L	Bryophyta	142	527		
" viridula	S					
		Összesen	414 genus	1311 faj,		
			illetőleg fajváltozat.			

II. MELLÉKLET.

Magyarország (különösen u. n. erdélyi) területén az 1903. év folyamán végzett gyűjtő kirándulások.

Sorszám	Hó	Nap	H e l y	Sorszám	Hó	Nap	H e l y
1	Márcz.	7	Kolozsvár: Szénafű	24		9	Kolozsvár: Hója
2		10	" "	25		17	Torda-hasadék
3		12	" "	26		23	Kolozsvár: Bükk
4		14	" Plecska-völgy	27		30	" Szénafű
5		16	Gömör-Rozsnyó: Sziliczei fensík	28	Julius	4	Torda-hasadék
6		21	Kolozsvár: Bácsi torok	29		5	Kolozsvár; Plecska völgye
7		22	" Szénafű	30		8	Kolozsvár: Bükk
8		28	" Plecska-völgy	31		15	Szász-Lóna, Torda—Szt.-László
9		31	" Bükk	32		18	Kolozsvár: Árpád-esücs (Peana)
10	Ápr.	4	Brassó: Czenk	33		29	Kolozsvár: Plecska völgye
11		9	" "	34	Aug.	2	Szucság
12		10	Kolozsvár: Bükk és Plecska völgye	35		2-4	Toroczkó: Székelykő
13		10	Felső Sajó-völgye (Gömör megye)	36		9	Kolozsvár: Hója
14		12	Csucsá	37		16	" Bükk
15		14	Kolozsvár: Szénafű	38		23	" Malom-völgy
16		18	Sepsi-Szt.-György	39	Szept.	6-16	Kolozsvár—Brassó—Fogarás—Nagyszében—Kolozs
17		18	Kolozsmonostori kőbánya	40		17-19	Hideg-Szamos—Dobrin, Hideg-Havas
18		22	Kolozsmonostori kőbánya	41		23	Kolozsvár: Bükk
19		26	Kolozsvár: Árpád-esücs (Peana)	42	Okt.	3	Szamosfalva
20	Május	2	Kolozsvár: Szénafű	43		6	Kerek-erdő
21		5	" Bácsi torok	44		11	Torda-hasadék
22		6	" "	45	Nov.	4-5	Hideg-Szamos—Rekető—Magura-villatelep
23		9	Mányi erdő Szász-Fenes mellett				